

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดพะเยา		
ชื่อผู้เขียน	นางจอมขวัญ ครุการณวงศ์		
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ อเนก ช้างน้อย	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ไกรพิบูลย์	กรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ ดร. ต่าย เชียงดี	กรรมการ	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้ออำนวยและปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในเขตเทศบาลเมืองพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริโภคที่เข้ามาซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ร้านขายยา ห้างสรรพสินค้าและศูนย์จำหน่ายตรง ตามที่ได้กำหนดไว้ในช่วงเดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน 2542 จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ภายใต้กรอบแนวคิด PRECEDE - PROCEDE Model นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ SPSS for Windows เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ และหาความสัมพันธ์โดยใช้คอนทินเจนซีและทดสอบนัยสำคัญโดยใช้ไคแอสควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้
  - 1.1 ด้านชนิดของผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทั้งหมด 14 ชนิด โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการบริโภคมากเป็น 5 อันดับแรก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แคลเซียม กระเทียม พรหมโรสออย น้ำมันปลา นิวทริไลท์โปรตีนและรังนก
  - 1.2 ด้านระยะเวลาการบริโภค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการบริโภคมากกว่า 1 ปี รองลงมา เป็น 1ปี ถึง 6 เดือน และ 6 เดือน ถึง 1 ปี
  - 1.3 ด้านลักษณะการบริโภค ลักษณะการบริโภคส่วนใหญ่เป็นประจำทุกวัน รองลงมา เป็นบริโภคช่วงที่อ่อนเพลีย

1.4 ด้านผลการบริโภค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผลการบริโภคเป็นที่พึงพอใจ รongลงมา เป็นให้ผลเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงและมีเพียงเล็กน้อยที่คิดว่าผลแยกว่าเดิม

1.5 แนวโน้มการบริโภค ส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มในการบริโภคต่อไป รongลงมาคือ ไม่แน่ใจและหยุดบริโภค

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ปัจจัยนำด้าน ความรู้ มีความสัมพันธ์กับชนิดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ความเชื่อทั่วไป มีความสัมพันธ์กับผลการบริโภคและแนวโน้มการบริโภค ความเชื่อเกี่ยวกับสรรพคุณว่า รักษาโรค ป้องกันโรค บำรุงกำลัง เสริมอาหาร ความจำดีขึ้น เพิ่มความสูงและขับสารพิษ มีความสัมพันธ์กับชนิดของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อว่ารักษาโรคและบำรุงกำลัง มีความสัมพันธ์กับผลการบริโภค ความเชื่อที่ว่าป้องกันโรคมีความสัมพันธ์กับลักษณะการบริโภค ความเชื่อที่ว่าช่วยเพิ่มความสูงมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการบริโภค ด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการบริโภคและลักษณะการบริโภค

ปัจจัยเอื้อ ด้านทักษะในการซื้อมีความสัมพันธ์กับผลการบริโภค ด้านอำนาจการซื้อ ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา การรับรู้ราคา ความสามารถในการซื้อ พบว่า ค่าใช้จ่ายและความสามารถในการซื้อ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการบริโภค ผลการบริโภคและค่าใช้จ่าย ยังมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการบริโภค การรับรู้ราคาและความสามารถในการซื้อมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการบริโภค ส่วนรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค

ปัจจัยเสริม ด้านการได้รับข้อมูล ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับชนิดของผลิตภัณฑ์ และแนวโน้มการบริโภค การสนับสนุนจากกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับระยะเวลา การได้รับคำชมเชยจากกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับผลการบริโภคและแนวโน้มการบริโภค การมีผู้บริโภค ร่วมกันในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับชนิดของผลิตภัณฑ์ ผลการบริโภคและแนวโน้มการบริโภค

ผลการวิจัยสรุปว่า ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ (ยกเว้น รายได้) และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ในด้านการให้ความรู้ ความเชื่อที่ถูกต้องและการมีทางเลือกในการ มีสุขภาพดี เพื่อป้องกันการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากความเชื่อผิด ๆ และเพิ่มทางเลือกในการ มีสุขภาพดี ลดการพึ่งพาผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

Thesis Title	Dietary Supplements Consumption Behavior of Consumers in Muang Phayao Municipal Area		
Author	Mrs. Jomkwan krugarunwong		
M.Ed.	Health Promotion		
Examining committee	Assoc. Prof. Anek	Changnoi	Chairman
	Asst. Prof. Dr. Suchada	Kraiphilbul	Member
	Assoc. Prof. Dr.Tay	Chiengchee	Member

Abstract

This study was conducted to clarify dietary supplement consumptive behavior and to study the correlation between predisposing, enabling, reinforcing factor and dietary supplementary consumptive behavior. 200 consumers who bought dietary supplement at drug store, supermarket and the direct sale center were our sample. Tool used for data collection was questionnaire under "PRECEDE PROCEDE Model". Analysis of the data was done by using "SPSS for Windows" to calculate frequency, percentage, "contingency" for correlation, and " χ^2 test" for significant test.

The result were that there were five categories of dietary supplement consumptive behavior of municipal consumer in Phayao province as followed :

1. Type : fourteen dietary supplements were chosen, the highest wage rate was Calcium dietary supplementary, followed by Garlic, Primrose oil, Fish oil, Nutrilite-protein, and Bird's nest respectively.

2. Duration: most consumer consumed dietary supplement more than one year, followed by one month to six months, and six months to one year respectively.

3. Frequency: most dietary supplement consumer consumed everyday but some consumed sometime that specific to release their weakness.

4. Satisfaction: most consumer were satisfied and felt better from dietary supplement consumed, some felt no change, and less dissatisfy.

5. Prediction: trend of consumption would be continue in the future, some have no sure, and least decline.

Moreover, this study revealed that predisposing factor, such as knowledge was related to type of dietary supplement respectively. General belief related to satisfaction and prediction. Cure belief, prevent disease, energy, memory and hight increase were related to type of dietary supplement. Cure belief and energy increase were related to satisfaction whereas prevent disease was related to frequency. Hight increase was related to duration. Health motivation was related to duration and frequency consumption.

Enabling factor, such as skill was related to satisfaction. Price was related to duration. Convenience was related to duration, satisfaction and prediction whereas Income was not related to consumptive behavior.

Reinforcing factor, such as receiving dietary supplement data was related to type of dietary supplement and prediction. The reference group were influence to the consumer duration. The consumption in the family would be related to type of dietary supplement, satisfaction and prediction

In conclusion, predisposing, enabling (except income) and reinforcing factors were related to consumptive behavior. The results of this study could be benefit to the Health consumer protection in the way to give knowledge, belief and increase the choice to get healthy without dietary supplement.